

*Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK
Katedra Rachunkowości*

Tomasz Zimnicki

ZASADNOŚĆ PODEJŚCIA MSR 14 DO SPRAWOZDAWCZOŚCI SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI – NA PRZYKŁADZIE GRUPY KAPITAŁOWEJ SPÓŁKI NOTOWANEJ NA GIEŁDZIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W WARSZAWIE*

Z a r y s t r e ś c i. Artykuł w swej treści prezentuje podejście do segmentacji działalności zawarte w MSR 14 *Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności* na przykładzie Grupy Kapitałowej. Przeprowadzona analiza bazuje na ujawnionych informacjach o segmentach działalności w raportach okresowych dla roku 2006 oraz wnioskach powstałych w wyniku przeprowadzonego wywiadu z osobą odpowiedzialną za przygotowanie tych informacji. Celem artykułu jest określenie zasadności zawartego w standardzie podejścia do sprawozdawczości segmentów działalności.

S ł o w a k l u c z o w e : Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR 14), segment działalności, sprawozdawczość segmentów działalności, segment branżowy, segment geograficzny.

1. WPROWADZENIE

Sprawozdawczość segmentów działalności stanowi element sprawozdania finansowego. Obejmuje ona ujawnienie informacji o poszczególnych obszarach działalności prowadzonej przez jednostkę gospodarczą. Skupia się na zaprezentowaniu ich sytuacji majątkowej, finansowej oraz osiągniętych wynikach. Nie jest

* Nazwa spółki nie może zostać ujawniona ze względu na brak zgody organów nią zarządzających. Wykorzystywaną nazwą będzie „Grupa Kapitałowa”.

ona tak rozbudowana i szczegółowa, jak główne elementy sprawozdania finansowego przedstawiające sytuację ekonomiczną jednostki. Stanowi syntetyczne ujęcie osiągniętych przychodów, ponoszonych kosztów, a w rezultacie generowanych wyników oraz informacje na temat zaangażowanego majątku oraz źródeł jego finansowania. Celem wprowadzenia tych ogólnych informacji w podziale na poszczególne obszary działalności było poszerzenie wiedzy użytkowników sprawozdań finansowych na temat wyników generowanych przez jednostki gospodarcze. W szczególności dotyczy to inwestorów publicznego rynku papierów wartościowych. To właśnie ta grupa użytkowników stanowi głównych beneficjentów wprowadzenia do sprawozdawczości finansowej informacji o segmentach działalności.

Celem tego artykułu jest prezentacja wniosków na temat zasadności podejścia MSR 14 do sprawozdawczości segmentów działalności. Wnioski te powstały w rezultacie przeprowadzenia studium przypadku Grupy Kapitałowej. Przedmiotem analizy były jej sprawozdania finansowe za 2006 rok. Należy dodać, iż artykuł ten stanowi potwierdzenie i uzupełnienie wniosków wynikających z przeprowadzonego przez Sojaka i Zimnickiego (2009) badania pilotażowego na temat wartości dodanej z wprowadzenia informacji o obszarach działalności do sprawozdawczości finansowej. Wykazano tam, iż ujawniane informacje o segmentach działalności są niepełne w stosunku do wymogów standardu, powodując tym samym trudność w rzetelnej ocenie rentowności i poziomu ryzyka poszczególnych obszarów. W rezultacie sprawozdawczość segmentów działalności nie dostarcza wartości dodanej dla użytkowników sprawozdań finansowych.

Zastosowana w prezentowanym studium przypadku metoda badawcza składa się z dwóch części. W pierwszej dokonano analizy zgodności informacji ujawnianych w sprawozdaniach finansowych rocznych i śródrocznych grupy kapitałowej z wymogami standardu. W drugiej skupiono się na analizie wniosków płynących z ujawnionych informacji oraz wywiadu przeprowadzonego z osobą odpowiedzialną za przygotowanie tych informacji.

2. SPRAWOZDAWCZOŚĆ SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI WEDŁUG MSR 14

MSR 14 *Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności* wprowadza do sprawozdawczości finansowej sporządzanej zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) obowiązek ujawnienia informacji o poszczególnych obszarach działalności. Celem tego standardu jest zapewnienie (zgodnie z celem MSR 14):

- pełniejszego zrozumienie wyników osiąganych przez jedn. gospodarczą,
- określenia poziomu ryzyka i zwrotów towarzyszących poszczególnym segmentom i wpływających na ogólną sytuację ekonomiczną jednostki,
- podejmowania bardziej trafnych decyzji dotyczących jednostki jako całości.

W sposób najbardziej ogólny wymóg MSR 14 należy przedstawić jako obowiązek jednostek gospodarczych do ujawnienia informacji o prowadzonej działalności w przekroju branżowym i geograficznym. Dotyczy on podmiotów, których kapitałowe lub dłużne papiery wartościowe znajdują się lub niebawem znajdą w publicznym obrocie (§3). MSR 14 dopuszcza również możliwość dobrowolnej implementacji standardu, ale z zaznaczeniem, iż musi być ona kompletna wobec wymogów standardu (§5).

Standard podejście do segmentacji czerpie z podziału działalności dla celów zarządczych oraz segmentacji rynku dokonywanej przez specjalistów od marketingu. Podejście zarządcze podkreśla, iż wewnętrzna struktura organizacji oraz sposób zarządzania daną jednostką stanowi podstawę do zawartej w nim segmentacji. Z marketingu standard zapożycza głównie podział działalności ze względu na produkty lub obsługiwane rynki. W rezultacie MSR 14 wyodrębnia dwa rodzaje segmentów działalności: segmenty branżowe oraz segmenty geograficzne¹.

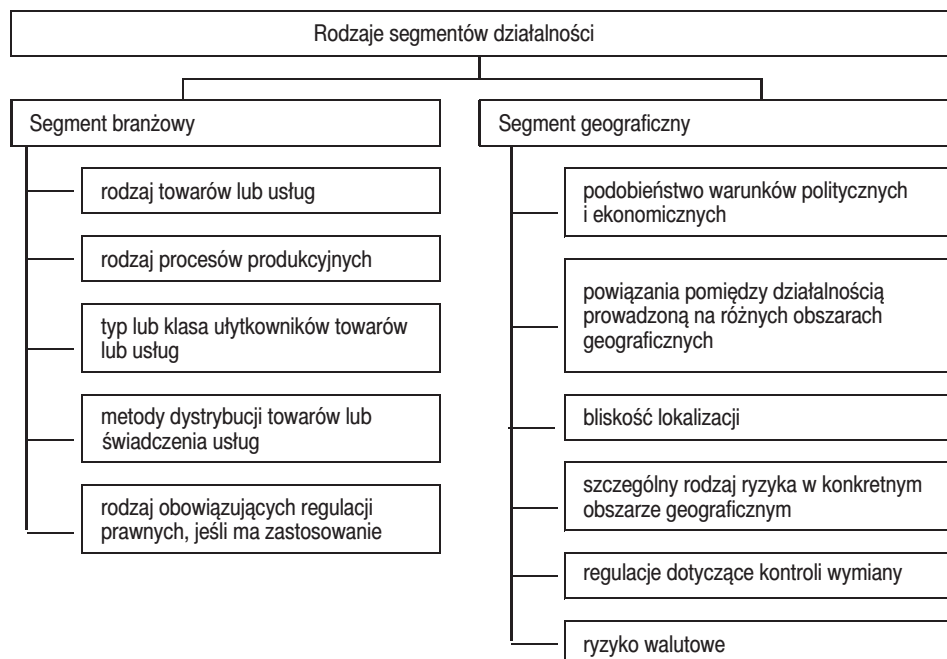
Segment branżowy w rozumieniu MSR 14 jest to „dający się wyodrębnić obszar jednostki gospodarczej, w ramach którego następuje dystrybucja towarów lub świadczenie usług, lub grup powiązanych towarów lub usług, który podlega ryzyku i charakteryzuje się zwrotem z poniesionych nakładów inwestycyjnych różnym od tych, które są właściwe dla innych segmentów branżowych” (§ 9).

Segment geograficzny zdefiniowany został w MSR 14 jako „dający się wyodrębnić obszar jednostki gospodarczej, w ramach którego następuje dystrybucja towarów lub świadczenie usług w określonym środowisku ekonomicznym, który podlega ryzyku i charakteryzuje się poziomem zwrotu z poniesionych nakładów inwestycyjnych, różnym od tych, które są właściwe dla innych obszarów, działających w odmiennym środowisku ekonomicznym” (§ 9).

Przedstawione definicję segmentów działalności nie są pełne. Zaprezentowano w nich jedynie istotę, będącą głównym kryterium podziału działalności, ze względu na wytwarzane produkty lub obszary geograficzne. Stanowi je różny poziom ryzyka i stóp zwrotu z poniesionych nakładów inwestycyjnych w poszczególnych obszarach działalności. Uzupełnieniem zawartych definicji są cechy wspólne jakimi powinien charakteryzować się dany segment działalności.

¹ Szerszej analizy zależności pomiędzy podejściem do segmentacji działalności w ujęciu zarządczym i marketingowym oraz wykorzystaniem dorobku obu dyscyplin przez MSR 14 dokonali Sojak i Jankowska (2007).

Zostały one przyporządkowane odpowiednio dla segmentów branżowych i geograficznych. Ich zastosowanie ma miejsce w sytuacji, gdy dany segment branżowy składa się z grup powiązanych towarów lub usług. Natomiast w przypadku segmentów geograficznych dotyczy to sytuacji, w której wyodrębniony obszar składa się z kilku mniejszych regionów. Cechy wspólne wraz z podziałem na segmenty branżowe i geograficzne prezentuje schemat 1 (§ 9).

Schemat 1. Kryteria klasyfikacyjne wyodrębniania segmentów działalności
Źródło: Sojak (2007), s. 11.

Rezultatem zastosowania MSR 14 jest podział prowadzonej działalności na segmenty branżowe oraz geograficzne wraz z określeniem, które z tych segmentów podlegają sprawozdawczości zewnętrznej, a które stanowią pozycję bilansującą (tzw. uzgadniającą). Proces segmentacji działalności zgodnie z wymogami standardu skład się z dwóch etapów:

- etap pierwszy – działalność gospodarcza zostaje podzielona zgodnie z wymogami standardu na odrębne obszary, które tworzą segmenty branżowe i geograficzne, w rezultacie określone zostają segmenty działalności,
- etap drugi – spośród wyodrębnionych segmentów działalności należy wybrać zgodnie z wymogami standardu te segmenty, które podlegać będą ujawnieniu w sprawozdaniu finansowym, w rezultacie określone zostają segmenty sprawozdawcze.

Procedura podziału prowadzonej działalności gospodarczej na segmenty branżowe i geograficzne rozpoczyna się od podejścia zarządczego, które w standardzie jest wielokrotnie podkreślane jako podstawa segmentacji. Należy przez to rozumieć, iż jednostka gospodarcza przystępująca do wyodrębniania obszarów działalności, rozpoczyna od występującej w jednostce struktury organizacyjnej oraz sprawozdawczości wewnętrznej. Wyodrębnione obszary zgodnie z podejściem zarządczym powinny dokonać podziału działalności zgodnie z kryterium jakościowym zawartym w standardzie. Wskazuje ono na dwa warunki, które powinny zostać spełnione (§ 32):

- warunek podstawowy – wyodrębniony obszar działalności powinien charakteryzować się poziomem ryzyka i stopą zwrotu z poniesionych nakładów inwestycyjnych różną od innych obszarów,
- warunek uzupełniający – wyodrębniony obszar działalności powinien być zgodny z definicją segmentu branżowego lub geograficznego zawartą w standardzie oraz spełniać większość jego cech wspólnych.

W sytuacji, gdy dane kryterium nie zostanie spełnione przez określone w podejściu zarządczym obszary działalności lub też przez część z nich, wówczas jednostka gospodarcza zgodnie z zaleceniami standardu zobowiązana jest do przejścia na niższy poziom podziału działalności, na którym dokonuje sprawdzenia czy kryterium jakościowe w stosunku do tych obszarów zostało spełnione. Procedurę należy powtarzać tak długo, aż dane kryterium zostanie wypełnione (§ 33).

Posiadając wyodrębnione w pierwszym etapie segmenty działalności, należy określić, które z nich stanowią będą segmenty sprawozdawcze, a które jedynie zbiorczą pozycję uzgadniającą. W tym celu standard wprowadza kryterium ilościowe, które składa się z dwóch warunków (§ 35):

- kryterium główne – stanowi ono, że przychody ze sprzedaży zewnętrznej realizowanej przez dany segment działalności powinny stanowić większość w sumie przychodów danego obszaru,
- kryterium dodatkowe – zastosowanie ma dopiero po spełnieniu kryterium głównego i zakłada, iż segment działalności powinien spełniać 10% kryterium istotności w stosunku do jednej z trzech pozycji: przychodów segmentu, wyniku segmentu lub aktywów segmentu.

W rezultacie zastosowania kryterium jakościowego, a następnie ilościowego działalność gospodarcza zostaje podzielona na obszary działalności ze wskazaniem, które podlegają ujawnieniu w ramach sprawozdawczości segmentów działalności, a które stanowią zbiorczą pozycję uzgadniającą².

² Szerszej analizy jakościowych i ilościowych kryteriów wyodrębniania segmentów działalności dokonali Sojak (2007) oraz Sojak i Jankowska (2007).

Przykładowy podział działalności zgodnie z wymogami MSR 14 prezentuje schemat 2.

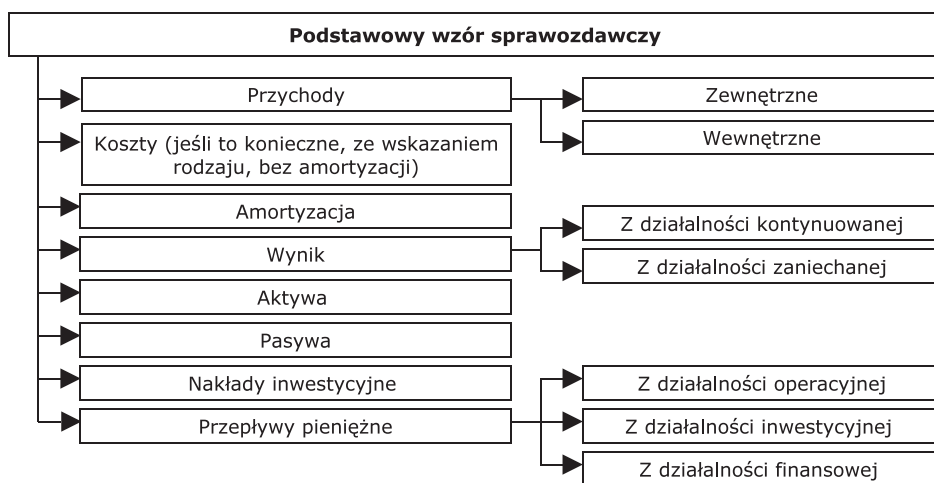
Sprawozdawczość wewnętrzna zgodna z podejściem zarządzającym	JEDNOSTKA GOSPODARCZA									
	Działalność gospodarcza A	Działalność gospodarcza B	Działalność gospodarcza C	Działalność gospodarcza D	Działalność gospodarcza E	Działalność gospodarcza F	Działalność gospodarcza G	Działalność gospodarcza H	Działalność gospodarcza I	Działalność gospodarcza J
	Obszar sprawozdawczy 1	Obszar sprawozdawczy 2	Obszar sprawozdawczy 3	Obszar sprawozdawczy 4	Obszar sprawozdawczy 5	Obszar sprawozdawczy 6	Obszar sprawozdawczy 7			
	Segment operacyjny (a)	Segment operacyjny (b)	Segment operacyjny (c)	Segment operacyjny (d)	Segment operacyjny (e)	Segment operacyjny (f)	Segment operacyjny (g)	Segment operacyjny (h)		
	Segment sprawozdawczy (1)	Segment sprawozdawczy (2)	Segment sprawozdawczy (3)	Segment sprawozdawczy (4)	Segment sprawozdawczy (5)					
Sprawozdawczość segmentów z MSR 14										

Schemat 2. Rezultaty zastosowania procedury segmentacji działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Epstein, Nach, Bragg (2007), s. 56.

Ujawnienie informacji o segmentach działalności odbywa się w przekroju branżowym i geograficznym. Zgodnie z dwoma rodzajami segmentów jakie definiuje standard. Informacje ujawniane w każdym z nich są inne. Nie zależy to od rodzaju przekroju, lecz od ustalonych przez standard, a zastosowanych przez jednostkę gospodarczą wzorów sprawozdawczych. Określają one jakie informacje powinny zostać ujawnione w poszczególnych segmentach sprawozdawczych. MSR 14 określa dwa rodzaje wzorów sprawozdawczych: podstawowy i uzupełniający. Kryterium decydującym, który z przekrojów stanowi wzór podstawowy, a który uzupełniający, jest określenie przez jednostkę segmentów stanowiących dominujące źródła i rodzaj ryzyka oraz zróżnicowane stopy zwrotu z poniesionych nakładów inwestycyjny³.

Zakres informacji jakie jednostka jest obowiązana ujawnić w poszczególnych wzorach sprawozdawczych znacznie się od siebie różni. Podstawowy wzór wymaga od jednostki większego zakresu ujawnień aniżeli uzupełniający. Schemat 3. stanowi syntetyczne ujęcie informacji o segmentach podlegających ujawnieniu w tym wzorze dla sprawozdań rocznych.

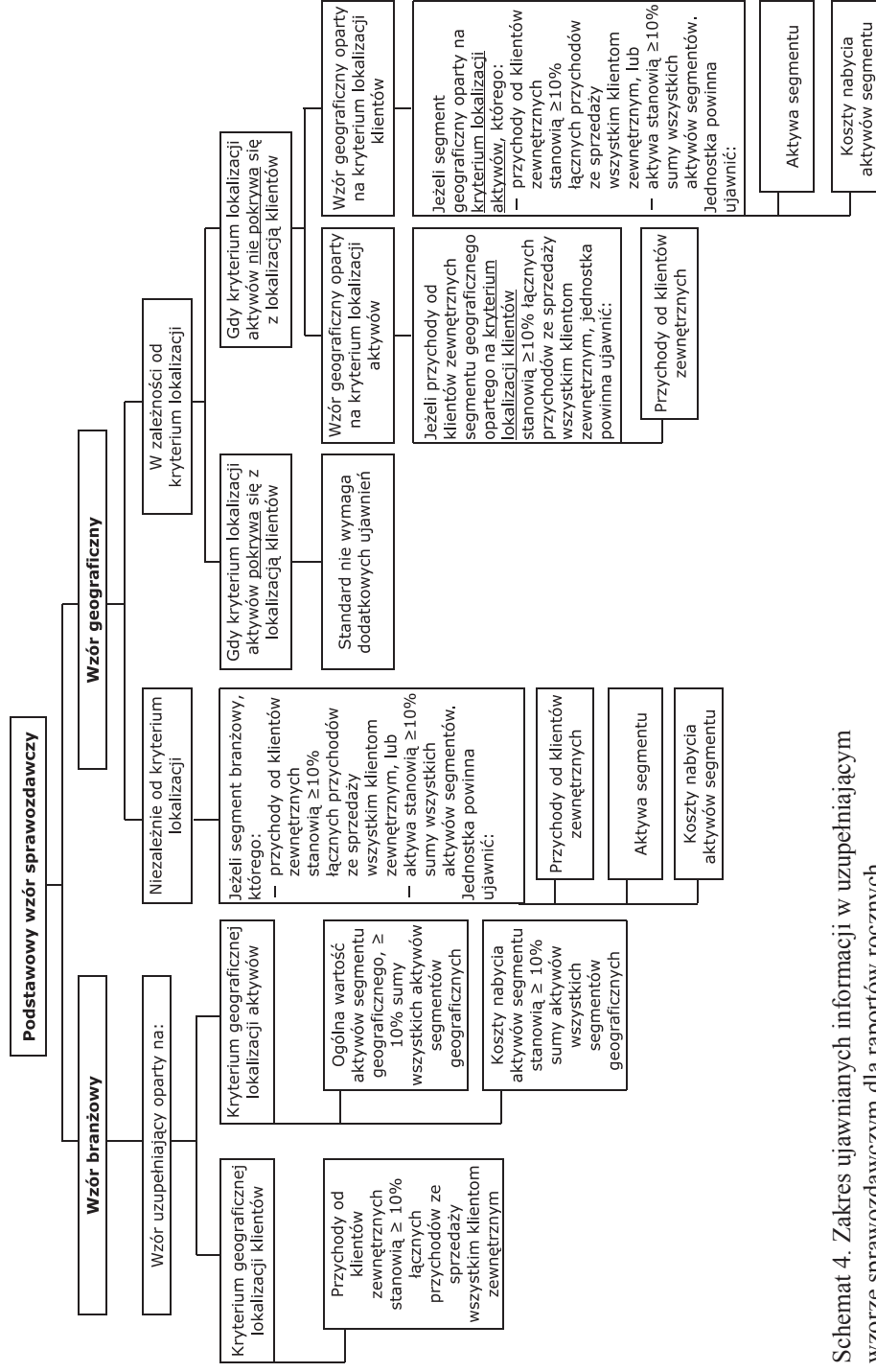

Schemat 3. Zakres ujawnianych informacji w podstawowym wzorze sprawozdawczym dla raportów rocznych

Źródło: Sojak, Jankowska (2007), s. 70.

W przypadku wzoru uzupełniającego sytuacja jest odmienna. Zakres ujawnianych informacji jest znacznie węższy, z uwagi na fakt, iż ujawnienie ich ma służyć uzupełnieniu wzoru podstawowego. Dodatkowo zakres tych informacji

³ Szerszej analizie kryterium decydującego o określeniu, który z przekrojów stanowi wzór podstawowy, a który uzupełniający dokonał Sojak (2006).

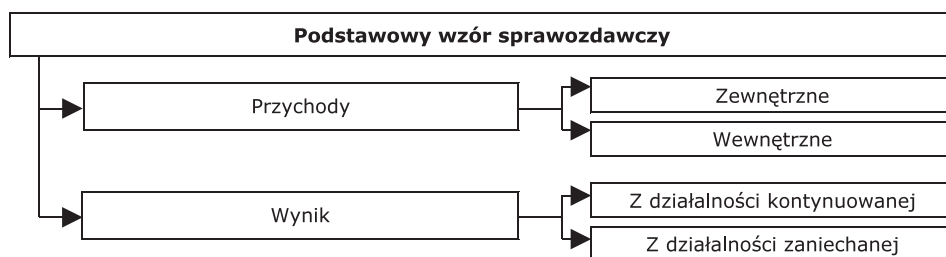

Schemat 4. Zakres ujawnianych informacji w uzupełniającym wzorze sprawozdawczym dla raportów rocznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sojak (2006), s. 318–320

we wzorze uzupełniającym uzależniony jest od przekroju stanowiącego wzór podstawowy. Syntetycznym ujęciem poszczególnych zakresów ujawnianych informacji we wzorze uzupełniającym dla raportów rocznych jest schemat 4.

Natomiast w przypadku raportów śródrocznych wymóg ujawnienia informacji o segmentach działalności określa MSR 34 *Śródroczna sprawozdawczość finansowa* (MSR 34). Stwierdza on, iż ujawnienia należy dokonać jedynie w stosunku do wzoru podstawowego. Dodatkowo należy dodać, iż zakres informacji podlegających ujawnieniu w tym wzorze jest znacznie węższy aniżeli w raportach rocznych. Syntetyczne zestawienie informacji podlegających ujawnieniu zawiera schemat 5.

Schemat 5. Zakres ujawnianych informacji w podstawowym wzorze sprawozdawczym dla raportów śródrocznych

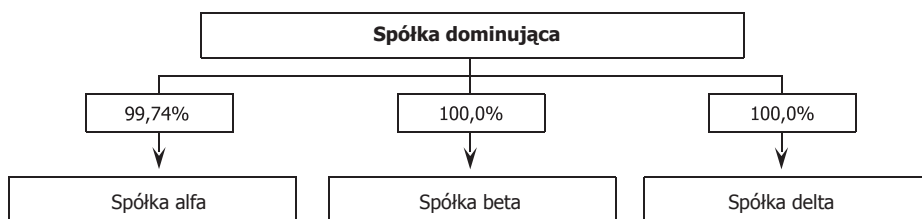
Źródło: opracowanie własne na podstawie: § 16g MSR 34.

Informacje na temat segmentów działalności zgodnie z wymogami MSSF powinny zostać ujawnione przez jednostki do tego zobowiązane w rocznych (zgodnie z wymogami §1–2 MSR14) i śródrocznych sprawozdaniach finansowych (zgodnie z §16g MSR 34). Dokładne zdefiniowanie okresów śródrocznych zawiera Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Rozporządzenie w sprawie informacji)⁴. Stwierdza ono, iż okresy te stanowią: pierwsze półrocze oraz pierwszy, drugi, trzeci i czwarty kwartał roku obrachunkowego. W rezultacie jednostka gospodarcza zobligowana do ujawnienia informacji o segmentach działalności sporządza sprawozdanie za: rok, pierwsze półrocze oraz poszczególne kwartały okresu obrachunkowego.

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz.U. nr 209, poz. 1744).

3. GRUPA KAPITAŁOWA – CASE STUDY

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej jest produkcja i sprzedaż elementów hydrauliki siłowej. Strukturę grupy kapitałowej oraz wielkość udziałów w poszczególnych jednostkach zależnych prezentuje schemat 6.

Schemat 6. Struktura analizowanej Grupy Kapitałowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonego za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2006 r.

Studium przypadku grupy kapitałowej zostało podzielone na dwie części. Pierwszą stanowi prezentacja ujawnionych informacji o segmentach działalności. Drugą – analiza wniosków płynących z pierwszej części oraz wywiadu przeprowadzonego z osobą odpowiedzialną za przygotowanie tych informacji.

3.1. ZAKRES UJAWNIONYCH INFORMACJI W RAPORTACH ROCZNYCH I ŚRÓDROCZNYCH

Grupa Kapitałowa, jako jednostka posiadająca papiery wartościowe w publicznym obrocie zgodnie z wymogami MSR 14, jest zobowiązana do ujawnienia segmentów działalności. Dodatkowo zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie informacji ujawnienia tego musi dokonać w raporcie rocznym, półrocznym oraz czterech raportach kwartalnych. Cechy charakterystyczne ujawnionych segmentów działalności zostaną zaprezentowane na przykładzie dwóch raportów. Stanowiąc je będą:

- roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 r.
- kwartalne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej za okres od 1 stycznia do 31 marca 2006 r.

Zaprezentowanie ujawnionych informacji we wszystkich sprawozdaniach dotyczących roku 2006 nie jest konieczne. Wynika to z faktu, iż prezentacja informacji o segmentach w raporcie rocznym jest tożsama z raportem za pierwsze półrocze. Natomiast informacje zawarte w raporcie za pierwszy kwartał odpowiadają

informacjom zawartym w pozostałych raportach kwartalnych. W związku z czym prezentacja ujawnionych informacji zostanie przedstawiona na przykładzie dwóch raportów.

W raporcie rocznym Grupa Kapitałowa ujawnia zarówno segmenty branżowe i geograficzne. W ramach obszarów biznesowych jej działalność została podzielona na cztery odrębne segmenty. W przekroju geograficznym jednostka wyodrębniła tylko dwa obszary. Cechy charakterystyczne ujawnionych informacji o segmentach działalności zawiera tabela 1.

Tabela 1. Cechy charakterystyczne ujawnienia informacji o segmentach działalności w rocznym raporcie Grupy Kapitałowej

Wyszczególnienie		Charakterystyka
Określenie wzorów sprawozdawczych		
Podstawowy wzór sprawozdawczy		Segmenty branżowe
Uzupełniający wzór sprawozdawczy		Segmenty geograficzne oparte na kryterium lokalizacji klientów
Informacje ujawnione w podstawowy wzorze sprawozdawczym		
Przychody segmentu	Zewnętrzne	Ujawniono
	Wewnętrzne	Nie ujawniono z uwagi na brak transakcji pomiędzy poszczególnymi segmentami jednostki
Wynik segmentu	Z działalności kontynuowanej	Ujawniono
	Z działalności zaniechanej	Nie ujawniono z uwagi na brak zaniechania działalności
Aktywa segmentu	Nie ujawniono z uwagi na brak możliwości dokonania odpowiedniego przypisania kwot – brak odpowiedniej ewidencji księgowej	
Pasywa segmentu		
Amortyzacja		
Nakłady inwestycyjne		
Przepływy pieniężne		
Informacje ujawnione w uzupełniającym wzorze sprawozdawczym		
Przychody zewnętrzne		Ujawniono
Aktywa segmentu		Nie ujawniono z uwagi na fakt, iż podstawowy wzór sprawozdawczy stanowią segmenty branżowe, a uzupełniający segmenty geograficzne oparte na kryterium lokalizacji klientów – w związku z tym standard wymaga ujawnienie jedynie przychodów
Koszty nabycia aktywów		
Dodatkowe wymogi standardu		
Kryterium 75%	Podstawowy wzór	Spełnione – ujawnione przychody stanowią 100% przychodów jednostki jako całości
	Uzupełniający wzór	Spełnione – ujawnione przychody stanowią 100% przychodów jednostki jako całości

Cd. tabeli 1.

Uzgodnienia podstawowego wzoru	Przychody segmentu	Uzgodnione z pozycją skonsolidowanego rachunku zysków i strat „Przychody ze sprzedaży”
	Wynik segmentu	Uzgodnione z pozycją skonsolidowanego rachunku zysków i strat „Zysk (strata) brutto na sprzedaży”
	Aktywa segmentu	Z uwagi na fakt, iż nie zostały ujawnione niemożliwe jest stwierdzenie uzgodnienia
	Pasywa segmentu	
Uzgodnienie przychodów segmentu w Uzupełniającym wzorze sprawozdawczym		Uzgodnione z pozycją skonsolidowanego rachunku zysków i strat „Przychody ze sprzedaży”
Zakres	Segmentów branżowych	Wyodrębniono cztery segmenty branżowe (kooperacja, regeneracja, części zamienne, towary i materiały), natomiast użytkownik sprawozdania natrafia na trudność w określeniu, co dokładnie dany obszar działalności obejmuje
	Segmentów geograficznych	Wyodrębniono dwa segmenty – krajowy i zagraniczny, nie dokonano natomiast określenia jakie obszary kwalifikują się do segmentu zagranicznego
Podstawa wydzielenia	Segmentów branżowych	Brak zdefiniowania
	Segmentów geograficznych	Brak zdefiniowania
Polityka cen transferowych		Nie została zawarta z uwagi na fakt, iż podmiot nie prowadzi sprzedaży pomiędzy własnymi segmentami
Dodatkowe ujawnienia niewymagane standardem		
Wyszczególnienie kosztów działalności operacyjnej w przekroju branżowym i geograficznym	Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	
	Koszty sprzedaży oraz koszty ogólnego zarządu	

Źródło: opracowanie własne na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonego za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2006 r.

W raporcie kwartalnym za okres od 1 stycznia do 31 marca 2006 r. grupa zdefiniowała oba wzory sprawozdawcze. Podstawowy oparty na segmentach branżowych. Natomiast uzupełniający na obszarach geograficznych. Sytuacja jest analogiczna jak w przypadku raportu rocznego. Na uwagę zasługuje natomiast fakt, iż w ramach segmentów branżowych określony został tylko jeden obszar działalności. Stanowi go hydraulika siłowa. W związku z tym grupa kapitałowa nie sporządziła oddzielnego sprawozdania w tym zakresie. Wszelkie niezbędne informacje zawarte zostały w kwartalnym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Należy zauważyć, iż jednostka dokonała dodatkowych ujawnień w zakresie uzupełniającego wzoru sprawozdawczego, pomimo iż nie jest ono wymagane przez MSR 34. Zdefiniowano dwa segmenty geograficzne – sprzedaż w kraju oraz sprzedaż eksportowa. W stosunku do raportu rocznego. Zmieniła się tylko ilość prezentowanych informacji. Nastąpiło ograniczenie ujawnień do osiągniętych przychodów, z pominięciem kosztów. Cechy charakterystyczne prezentacji informacji o segmentach działalności w raporcie kwartalnym zawiera tabela 2.

Tabela 2. Cechy charakterystyczne ujawnienia informacji o segmentach działalności w kwartalnym raporcie Grupy Kapitałowej

Wyszczególnienie		Charakterystyka
Określenie wzoru sprawozdawczego		
Podstawowy wzór sprawozdawczy		Segment branżowy – hydraulika siłowa. Grupa zdefiniowała tylko jeden segment uznając, iż prowadzona przez nią działalność jest jednolita ze względu na osiągnięte stopy zwrotu oraz ryzyko im towarzyszące
Informacje ujawnione w podstawowy wzorze sprawozdawczym		
Przychody zewnętrzne segmentu		Zaprezentowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat dla grupy kapitałowej jako całości
Wynik segmentu	Z działalności kontynuowanej	Zaprezentowany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat dla grupy kapitałowej jako całości
	Z działalności zaniechanej	Nie ujawniono z uwagi na brak zaniechania działalności
Dodatkowe wymogi standardu		
Kryterium 75% przychodów wzoru podstawowego		Spełnione z uwagi na fakt, iż wyodrębniono tylko jeden segment, którym jest cała prowadzona działalność
Uzgodnienia podstawowego wzoru	Przychody segmentu	
	Wynik segmentu	
Dodatkowe ujawnienia niewymagane standardem		
Zdefiniowanie segmentów geograficznych opartych o kryterium lokalizacji klientów jako uzupełniający wzór		
Ujawnienie przychodów zewnętrzne dla uzupełniającego wzoru sprawozdawczego		
Uzgodnienie przychodów segmentu w uzupełniającym wzorze sprawozdawczym		

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwartalnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonego za pierwszy kwartał roku 2006.

3.2. ANALIZA UJAWNIONYCH INFORMACJI UWZGLĘDNIAJĄCA SPECYFIKĘ GRUPY KAPITAŁOWEJ

W tej części zostanie dokonana analiza ujawnionych informacjami o segmentach oraz wniosków płynących z przeprowadzonego wywiadu z osobą odpowiedzialną za ich sporządzenie. Poruszone zostaną następujące aspekty:

- sprawozdawczość wewnętrzna w zakresie obszarów działalności,
- ujawniane informacje w ramach podstawowego wzoru sprawozdawczego i ich spójność w poszczególnych raportach,
- ujawniane informacje w ramach uzupełniającego wzoru sprawozdawczego i ich zawarcie w raportach śródrocznych.

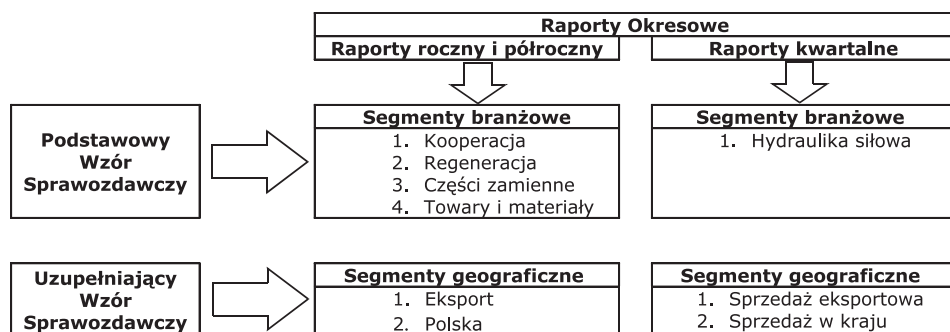
Pierwszą kwestią wymagającą poruszenia jest sprawozdawczość wewnętrzna w zakresie obszarów działalności. Z przeprowadzonego wywiadu z osobą

odpowiedzialną za przygotowanie informacji o segmentach działalności wynika, iż grupa kapitałowa w roku 2006 nie prowadziła podziału działalności w ramach sprawozdawczości wewnętrznej. Działalność jej była oceniana na podstawie łącznych wyników. Na tej podstawie też podejmowano decyzje ekonomiczne w stosunku do grupy. W związku z czym nie była prowadzona odpowiednia ewidencja księgową, umożliwiającą uzyskanie danych finansowych z podziałem na poszczególne obszary działalności. Ujawnione segmenty działalności, które zostały zaprezentowane w raportach okresowych, stanowią rezultat zastosowania MSR 14 i zawartych w nim procedur segmentacji. Dane finansowe w podziale na poszczególne obszary to wynik wykorzystania kluczy rozliczeniowych. W rezultacie grupa kapitałowa na potrzeby MSR 14 stworzyła segmenty działalności, które nigdy wcześniej nie istniały i nie były wykorzystywane w procesie zarządzania. Powstałe zatem obszary działalności należy określić mianem sztucznych. Nie istnieją one w ramach sprawozdawczości wewnętrznej, nie są dokonywane na ich podstawie oceny osiąganych wyników oraz nie stanowią podstawy podejmowania decyzji ekonomicznych w grupie. Powstały i funkcjonują jedynie na potrzeby sprawozdawczości zewnętrznej.

Podstawowy wzór sprawozdawczy w raporcie rocznym, który stanowi przekrój branżowa, nie zawiera wszystkich informacji wymaganych standardem. Ujawnia przychody oraz wyniki w podziale na poszczególne segmenty, brak jest natomiast informacji na temat aktywów, pasywów, amortyzacji, nakładów inwestycyjnych oraz przepływów pieniężnych w poszczególnych obszarach. Z przeprowadzonego wywiadu wynika, iż przyczyna tego stanu rzeczy leży w braku odpowiedniej ewidencji księgowej. Grupa nie posiada danych finansowych przyporządkowanych poszczególnym obszarom. Możliwość zastosowania kluczy rozliczeniowych ogranicza się jedynie do przychodów i wyników. W przypadku pozostałych składników brak jest racjonalnych przesłanek do przypisania odpowiednich kwot do poszczególnych segmentów. W rezultacie nie wiadomo w jakim stopniu są one zaangażowane w poszczególne obszary. Sytuacja ta wynika z faktu, iż grupa nie prowadzi w ramach sprawozdawczości wewnętrznej podziału działalności na poszczególne segmenty i w związku z tym nie posiada odpowiednio wyodrębnionych danych finansowych.

Należy zwrócić również uwagę na brak spójności w ujawnianych informacjach o segmentach działalności w poszczególnych raportach okresowych. Tożsamość ujawnienia dokonują raporty roczny i półroczny. Natomiast raporty kwartalne ujawniają informacje odmienne. Rozbieżność tą prezentuje schemat 7.

W raporcie rocznym i półrocznym w ramach podstawowego wzoru sprawozdawczego grupa wyodrębniła cztery obszary działalności. Stanowią je: kooperacja, regeneracja, części zamienne oraz towary i materiały. Natomiast w raportach kwartalnych zamieszczono stwierdzenie, iż działalność grupy prowadzona

Schemat 7. Rozbieżność ujawnianych informacji w raportach okresowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej sporządzonych za okresy: roku, pierwszego półrocza, pierwszego, drugiego, trzeciego oraz czwartego kwartału roku 2006.

jest w ramach jednego obszaru działalności, który stanowi „hydraulika siłowa”. W związku z czym wszelkie niezbędne dane finansowe zawiera skonsolidowany raport kwartalny. Powstaje zatem pytanie, jak to jest możliwe, że w raporcie rocznym i półrocznym mamy cztery obszary działalności, natomiast w kwartalnych sporządzonych w ramach tego samego okresu obrachunkowego jedynie jeden obszar? Osoba odpowiedzialna za przygotowanie tych informacji stwierdziła, iż jest to rezultat dwóch kwestii. Pierwsza dotyczy raportów kwartalnych, które cechuje najkrótszy okres przygotowań do publikacji. Najważniejszym aspektem w nich jest termin podania do publicznej wiadomości podstawowych informacji o sytuacji ekonomicznej grupy kapitałowej. Mniej istotne jest natomiast zawarcie wszystkich dostępnych informacji. Drugą kwestię stanowi brak odpowiedniej ewidencji księgowej umożliwiającej automatyczne przypisanie danych finansowych do poszczególnych obszarów. Dokonanie tego wymaga odpowiedniego zasobu czasu, którego brakuje przy sporządzaniu raportów kwartalnych. Odmienna sytuacja ma miejsce w przypadku raportów rocznego i półrocznego. Czasu na ich przygotowanie jest znacznie więcej, umożliwiając tym samym odpowiednie wyodrębnienie danych finansowych dla poszczególnych obszarów. Przy czym należy zaznaczyć, iż tylko tych danych, które można przypisać na podstawie racjonalnych przesłanek

Ostatnią kwestię stanowią ujawnienia w ramach uzupełniającego wzoru sprawozdawczego. Z charakterystyki zamieszczonej w tabelach 1. i 2. wynika, iż segmenty geograficzne stanowi działalność prowadzona w kraju i za granicą. Należy sądzić, iż podział działalności w ten sposób, stanowi rezultat względnie prostego sposobu na pozyskanie danych finansowych w podziale na te dwa obszary wynikające z ewidencji księgowej sprzedaży. W przypadku działalności

krajowej stanowiącej jednolity segment zastrzeżenia nie występują. Zgodnie z definicją segmentu geograficznego, obszar ten jest względnie jednolity pod kątem osiągniętej stopy zwrotu oraz ryzyka jej towarzyszącego. Nie można natomiast tego samego powiedzieć o działalności zagranicznej. Wynika to z dwóch kwestii. Po pierwsze – nie wiadomo z jakich obszarów geograficznych składa się ten segment. Może być to jeden obszar lub też może być ich kilka. Po drugie – nie znając obszarów wchodzących w skład danego segmentu nie można wykorzystać informacji o ich sytuacji ekonomicznej i perspektywach rozwoju. Usprawiedliwieniem ze strony grupy kapitałowej może być fakt, iż sprzedaż w ramach działalności zagranicznej stanowi około 24% ogólnej sprzedaży. W związku z czym można powołać się na kryterium istotności zawarte w MSR 14, które stwierdza, iż suma ujawnionych przychodów ze sprzedaży wszystkich segmentów powinna stanowić co najmniej 75% ogółu wszystkich przychodów. W przypadku rozważanej grupy kapitałowej zostało ono spełnione. Natomiast obszar działalności zagranicznej można uznać za pozycję uzgadniającą.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż mimo braku odpowiedniego wymogu w MSR 34, grupa kapitałowa dokonała ujawnienia uzupełniającego wzoru sprawozdawczego w raportach śródrocznych. Powstaje zatem pytanie, dlaczego grupa ujawnia wzór uzupełniający mimo braku odpowiedniego wymogu, natomiast w podstawowym wzorze dokonuje ograniczenia z czterech segmentów do jednego? Odpowiedź stanowi posiadanie odpowiednio wyodrębnionych danych finansowych w ramach sprawozdawczości wewnętrznej. W rezultacie mimo mniejszego zasobu czasu na przygotowanie raportów kwartalnych, posiadanie tych informacji skutkuje ich zamieszczeniem. Należy zatem sądzić, iż gdyby jednostka posiadała odpowiednio wyodrębnione dane finansowe dla segmentów branżowych, to również dokonała by ich zamieszczenia w raportach kwartalnych.

Z przeprowadzonych rozważań wynika, iż MSR 14 wymusił na grupie kapitałowej stworzenie sztucznych segmentów branżowych. Zastosowany podział działalności nie istniał w ramach sprawozdawczości wewnętrznej i nie stanowił podstawy zarządzania jednostką. W związku z tym nie miało miejsca zastosowanie odpowiedniego systemu ewidencji dokonującego automatycznego podziału danych finansowych na poszczególne segmenty. Dokonanie tego wiązało się z dużym nakładem pracy przy wyodrębnianiu odpowiednich informacji. Niekiedy natomiast z brak możliwości ich dokonania. Skutkowało to powstaniem braku spójności pomiędzy poszczególnymi raportami okresowymi dla grupy kapitałowej. Natomiast dla użytkowników tych raportów brakiem wartości dodanej z tych ujawnień.

4. ZASADNOŚĆ PODEJŚCIA STANDARDU DO SEGMENTACJI DZIAŁALNOŚCI

Zaprezentowane studium przypadku grupy kapitałowej zmusza do rozważenia zasadności podejścia zawartego w MSR 14 do sprawozdawczości segmentów działalności. Ujawnione informacje o segmentach wzbogacone komentarzem osoby odpowiedzialnej za ich przygotowanie wskazują na istotne wady standardu. W celu weryfikacji zasadności podejścia rozważaniom poddane zostaną następujące aspekty:

- kryterium segmentacji oraz zastosowane w nim podejście zarządcze,
- segmenty działalności oraz ich rola w zarządzaniu jednostką,
- pracochłonność procesu segmentacji oraz jej konsekwencje,
- ujawniane informacje o segmentach oraz ich wpływ na wiarygodność jednostki,
- zgodność ujawnianych informacji z wymogami oraz korzyści z nich płynące.

Pierwszy aspekt poddany rozważaniom stanowi kryterium segmentacji i zastosowane w nim podejście zarządcze. MSR 14 za punkt wyjścia przy segmentacji działalności uważa istniejącą w jednostce strukturę organizacji oraz sprawozdawczość wewnętrzną. Podejście to określa mianem zarządczego. Należy sądzić, iż jest ono całkowicie zasadne. Uwzględnia specyfikę jednostki i jej otoczenia. W związku z czym powstałe na tej podstawie sprawozdanie segmentów działalności cechuje wysoka wartość dodana. Należy jednak podkreślić, iż podejście to ma zastosowanie warunkowe. W przypadku gdy podejście zarządcze spełnia definicje segmentów zawartą w MSR 14 jest ono odzwierciedlone w wyodrębnionych obszarach. W przeciwnym przypadku zgodnie z wymogami standardu konieczne jest przejście na niższy poziom segmentacji. W rezultacie należy stwierdzić, iż podejście zarządcze ma zastosowanie w MSR 14 wtedy i tylko wtedy, gdy jest ono zgodne z zawartymi w standardzie definicjami. W rezultacie wśród jednostek ujawniających informacje o segmentach działalności będzie istniał odsetek podmiotów, które zostały zobligowane przez standard do dokonania podziału zgodnego z zawartymi tam procedurami, mimo iż istniejąca struktura oraz sprawozdawczość wewnętrzna zorganizowane są w odmienny sposób. Przykładem takiej jednostki jest analizowana w studium przypadku Grupa Kapitałowa. W ramach sprawozdawczości wewnętrznej nie posiada podziałów na odrębne obszary. Kierownictwo jednostki na podstawie doświadczenia i specyfiki branży uznało, iż nie ma potrzeby dokonywania podziałów jednostki na odrębne segmenty. Natomiast podział wymuszony przez MSR 14 skutkuje odejściem od istniejącego tam systemu zarządzania. W rezultacie brak jest odpowiednich

danych finansowych w podziale na wyodrębnione przez standard segmenty. Należy zatem sądzić, iż zastosowanie podejścia zarządczego w sposób warunkowy może skutkować tworzeniem sztucznych obszarów działalności.

Powstanie sztucznych segmentów stanowi rezultat zaistniałej rozbieżności pomiędzy podejściem zarządczym mającym miejsce w jednostce a podejściem do segmentacji zawartym w MSR 14. Odsetek jednostek wyodrębniających sztuczne obszary może być znaczny. Wynika to z faktu, iż podział ich działalności może być przeprowadzony w oparciu o (Epstein, Nach, Bragg (2007), s. 1034):

- wytwarzane produkty lub świadczone usługi,
- obszary geograficzne, na których prowadzona jest działalność gospodarcza,
- poszczególne jednostki stanowiące odrębne podmioty prawne,
- głównych odbiorców produktów lub usług.

MSR 14 dopuszcza natomiast segmentację w oparciu o dwie pierwsze możliwości. Należy jednak podkreślić, iż podział wymagany standardem musi być dokonany zarówno w przekroju branżowym, jak i geograficznym. W rezultacie powoduje to zwiększenie liczby jednostek tworzących sztuczne obszary o te, które podział mają zorganizowany w oparciu o tylko jeden z tych przekrojów.

Powstałe w rezultacie zastosowania MSR 14 sztuczne obszary działalności przeczą zawartemu w standardzie celowi. Inwestor uzyskując tego typu informacje nie jest w stanie wykorzystać ich do oszacowania poszczególnych stóp zwrotu i ryzyk im towarzyszących, by móc w przyszłości przewidywać posunięcia kierownictwa jednostki i ich wpływ na posiadane papiery wartościowe. Dodatkowo nie jest on w stanie wykorzystać pojawiające się informacje rynkowe, by określić ich wpływ na sytuację ekonomiczną emitenta. Wynika to z faktu, iż kierownictwo jednostki nie dokonuje oceny tych obszarów i nie podejmuje decyzji ekonomicznych, opierając się na ich wynikach. W rezultacie nie stanowią one podstawy zarządzania jednostką⁵.

Następnym aspektem wymagającym rozważenia jest pracochłonność procesu segmentacji oraz jej konsekwencje. W przypadku jednostek, których podejście zarządcze jest zgodne z wymogami standardu, ujawnienie informacji o segmentach działalności nie wymaga dużego nakładu pracy. Wynika to z faktu, iż w danej jednostce gospodarczej prowadzona jest odpowiednia ewidencja księgowa, pozwalająca na automatyczne uzyskanie odrębnych danych finansowych dla poszczególnych obszarów działalności. Jest to rezultat istnienia takiego samego podziału działalności dla celów zarządczych. W przeciwnej sytuacji, gdy wyodrębnione zostały sztuczne segmenty, odrębne dane finansowe nie są dostępne.

⁵ Analizę korzyści płynących z określenia stóp zwrotu i rodzajów ryzyka im towarzyszącego dla poszczególnych obszarów działalności dokonał Zimnicki (2007).

W rezultacie może to skutkować brakiem pełnego ujawnienia informacji o segmentach działalności, z uwagi na fakt, iż część danych nie może zostać przypisana w oparciu o racjonalne przesłanki. Przykład stanowi analizowana Grupa Kapitałowa w zakresie aktywów, pasywów, amortyzacji, nakładów inwestycyjnych oraz przepływów pieniężnych dla poszczególnych segmentów. Innym skutkiem może być całkowity brak ujawnienia informacji o segmentach działalności w raportach śródrocznych. Wynika to z faktu, iż posiadają one bardzo krótki czas na ich przygotowanie. Dodatkowo najważniejszy jest termin ujawnienia, a nie ilość zawartych w nich informacji. Natomiast sztucznie wyodrębnione segmenty wymagają odpowiedniego przypisania im danych finansowych. W związku z powyższym należy sądzić, iż zastosowane w standardzie podejście ogranicza ilość ujawnianych informacji o segmentach działalności.

Z wysokiego poziomu pracochłonności procesu segmentacji w sztucznie wyodrębnionych segmentach może wynikać obniżenie stopnia wiarygodności jednostki gospodarczej. Jest to następstwem braku spójności w ujawnianych informacjach o segmentach działalności dla raportów rocznych i kwartalnych. Sytuacja ta jest rezultatem wysokiego poziomu pracochłonności, który uniemożliwia przygotowanie odrębnych danych finansowych dla poszczególnych obszarów. W rezultacie użytkownicy tych raportów otrzymują sprzeczne komunikaty. W raportach rocznym i półrocznym jednostka deklaruje, iż posiada pewne obszary działalności. Natomiast w raportach kwartalnych jednostka nie dokonuje ujawnienia żadnych obszarów działalności. Brak spójności w tych sprawozdaniach skutkuje obniżeniem wiarygodności danego emitenta. W rezultacie może mieć to negatywny wpływ na już posiadane papiery wartościowe w publicznym obiegu lub przyszłe emisje i związane z nimi pozyskanie kapitału. Należy jednak zauważyć, iż przyczyną tego nie jest błędne postępowanie jednostki gospodarczej. Winą należy obarczyć błędne podejście standardu do segmentacji działalności.

Ostatnią kwestią wymagającą rozważenia są niepełne ujawnienia informacji o segmentach działalności w stosunku do wymogów standardu oraz ich wpływ na potencjalne korzyści inwestorów. Analizowana w studium przypadku Grupa Kapitałowa stanowi potwierdzenie wniosków płynących z badania przeprowadzonego przez Sojaka i Zimnickiego (2009). Na podstawie powyższych rozważań należy sądzić, iż braki w ujawnianych informacjach nie wynikają z niechęci jednostek, lecz błędnego podejścia standardu do segmentacji działalności. Wprowadza on warunkowe zastosowanie podejścia zarządczego, w rezultacie zmuszając część jednostek do tworzenia sztucznych segmentów. Nie posiadają one odpowiednio wyodrębnionych danych finansowych, co wiąże się z dużym nakładem pracy na ich uzyskanie. W wyniku czego ujawniane informacje są niepełne. Dodatkowo kolejnym wnioskiem płynącym z przeprowadzonego przez Sojaka i Zimnickiego (2009) badania jest stwierdzenie, iż wprowadzenie MSR 14

do sprawozdawczości segmentów działalności stanowi małą wartość dodaną dla inwestorów. Wynika to z niepełnych ujawnień w stosunku do wymogów standardu. Należy również dodać, iż tworzenie sztucznych segmentów przez część jednostek gospodarczych powoduje, iż wartość dodana w ogóle nie występuje. Wprowadza jedynie użytkowników w błąd, dostarczając informacji, które nie mają odzwierciedlenia w rzeczywistości danej jednostki.

5. PODSUMOWANIE

Przedstawione w artykule studium przypadku Grupy Kapitałowej wraz z rozważaniem nad zasadnością podejścia standardu do sprawozdawczości segmentów działalności wskazują na istotne wady MSR 14. Stosowane przez niego podejście zarządcze w sposób warunkowy skutkuje powstaniem sztucznych segmentów. Nie odzwierciedlają one specyfiki jednostki oraz systemu zarządzania nią. Brak jest zatem odpowiednio wyodrębnionych danych finansowych, które powodują, iż ujawniane informację o segmentach działalności nie występują w sprawozdaniach finansowych lub są niepełne. W związku z czym zawarty w standardzie cel należy uznać jako niespełniony. Braki w ujawnianych informacjach oraz istnienie sztucznie wyodrębnionych obszarów nie pozwalają na lepsze zrozumienie osiąganych wyników przez jednostkę gospodarczą. Niemożliwe jest również podejmowanie na tej podstawie bardziej trafnych decyzji ekonomicznych. W rezultacie korzyści dla użytkowników sprawozdań finansowych, w szczególności dla inwestorów, są znikome lub też ich brak. W związku z powyższym należy sądzić, iż zastosowane w MSR 14 podejście do sprawozdawczości segmentów działalności jest niewłaściwe.

Należy również dodać, iż sytuacja ta powinna ulec zmianie w sprawozdaniach finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się 1 stycznia 2009 roku i później. Wówczas następuje wprowadzenie nowego standardu z zakresu sprawozdawczości segmentów działalności. Omawiany w niniejszym artykule MSR 14 zostanie zastąpiony przez MSSF 8 *Segmenty operacyjne* (MSSF 8). Nowy standard wychodzi z założenia, iż istniejąca dla celów sprawozdawczości wewnętrznej segmentacja działalności, niezależnie od stosowanego kryterium podziału, powinna być przedstawiona użytkownikom sprawozdań finansowych w niezmiennym zakresie. MSSF 8 nie dokonuje ingerencji w sferę informacji zarządczych. W rezultacie nie dopuszcza do tworzenia sztucznych obszarów działalności, a w konsekwencji sztucznych danych finansowych. W związku z czym, ujawniane użytkownikom zewnętrznym informacje o segmentach działalności uwzględniają specyfikę jednostki, stanowią podstawę dokonywanych ocen poszczególnych obszarów działalności oraz podejmowanych na ich podstawie

decyzji w zakresie alokacji aktywów przez naczelne kierownictwo. Dodatkowo sporządzanie tych informacji dla celów sprawozdawczości wewnętrznej, pozwoli na wyeliminowanie problemu z zamieszczeniem ich w sprawozdaniach śródrocznych. Uzyskując tym samym pełną spójność ujawnianych informacji w poszczególnych raportach okresowych. W rezultacie należy sądzić, iż podejście do segmentacji działalności zawarte w MSSF 8 jest dużo bardziej zasadne niż w przypadku MSR 14.

LITERATURA

- Epstein B. J., Nach R., Bragg S. M. (2007), *GAAP 2008: Interpretation and application of Generally Accepted Accounting Principles*, WILEY, New York.
- Ernst & Young (2006), *Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej w interpretacjach i przykładach*, t. 9, LexisNexis.
- Kwartalne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone za pierwszy kwartał roku 2006, www.gpwinfostrefa.pl (data dostępu: 12.06.2008 r.).
- Kwartalne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone za drugi kwartał roku 2006, www.gpwinfostrefa.pl (data dostępu: 12.06.2008 r.).
- Kwartalne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone za trzeci kwartał roku 2006, www.gpwinfostrefa.pl (data dostępu: 12.06.2008 r.).
- Kwartalne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone za czwarty kwartał roku 2006, www.gpwinfostrefa.pl (data dostępu: 12.06.2008 r.).
- MSR 14 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności*, [w:] *Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 2004*, t. I, SKwP, IASB, Warszawa, London.
- MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa*, [w:] *Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 2004*, t. II, SKwP, IASB, Warszawa, London.
- Półroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone za pierwsze półrocze roku 2006, www.gpwinfostrefa.pl (data dostępu: 12.06.2008 r.).
- Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone za rok 2006, www.gpwinfostrefa.pl (data dostępu: 12.06.2008 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz.U. nr 209, poz. 1744).
- Sojak S., Zimnicki T. (2009), *Wartość dodana sprawozdań finansowych wynikająca z ujawnienia segmentów działalności według MSR 14*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, SKwP, t. 46 (102), Warszawa.
- Sojak S. (2007), *Kryteria wyodrębniania segmentów sprawozdawczych działalności według MSR 14*, „Forum Rachunkowości”, nr 3.
- Sojak S., Jankowska M. (2007), *MSR 14 Sprawozdawczość segmentów działalności*, Difin, Warszawa.

- Sojak S. (2006), *Wzory sprawozdawcze segmentów działalności według MSR 14*, [w:] *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, pod red. T. Kiziukiewicz, Uniwersytet Szczeciński i Akademia Rolnicza w Szczecinie, Szczecin.
- Zimnicki T. (2007), *Segmenty działalności według MSR 14 determinantą wzrostu wartości informacyjnej sprawozdania finansowego*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, SKwP, t. 39 (95), Warszawa.

LEGITIMACY OF IAS 14 APPROACH TO SEGMENTS REPORTING ON AN EXAMPLE OF CAPITAL GROUP OF COMPANY QUOTED ON STOCK EXCHANGE IN WARSAW

A b s t r a c t. Introduction information about segments of activity into financial reporting is defined as crucial for financial reports users. Particularly, it concerns investors of public market of securities. They present main group of people who received benefits from IAS 14 *Segments reporting*. In literature of the subject there is lack of information about legitimacy of standard approach to segments reporting. Carried research by Sojak and Zimnicki (2009) indicates significant lack in disclosure, and then lack of or slight benefits of it for investors.

Article presents standard approach to segments reporting on an example of Capital Group. The background of consideration is analysis of disclosed information about segments of activity in periodical reports for year 2006 and conclusions from carried interview with person responsible for preparation this information. The aim of the article is defined the legitimacy of the approach to segments reporting included into standard.

K e y w o r d s. International Accounting Standards no 14 *Segment Reporting* (IAS 14), segment of activity reporting, segment of activity, reporting segment, bussiness segment, geographical segment.